

MLADA POTA

GLASILO SLOVENSKE MLADINE

Leto I.

Izhaja štirinajstredno. — Naročnina letno 20 Din, četrletno 5 Din, mesečno 2 Din. Za inozemstvo dvojno. — Ček. račun 17.092. — Uprava Rozika Štefan, Kopalniška 3. — Lastnik, izdajatelj in odgovorni urednik Adrijan Janc, Bleiweisova 3. — Tisk J. Blasnik, Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Štev. 1.

Naša pot Proglas slovenske mladine

Slovenska mladina terja svojo pravico do zdravega telesnega in duševnega razvoja.

Slovenska mladina hoče življenjske radosti, ki je naravna pravica vseh mladih ljudi.

Slovenska mladina hoče možnosti, da izruje iz sebe zagrenjenost, s katero so jo zastupili kriza, ponižanje in zatiranje.

Slovenska mladina hoče živeti mladostno, sočno in svobodno življenje, ki mu niso tuji ne sreča, ne veselje in ne vedri smeh. Razmahnuti se hočemo iz duševnega vzdušja. Omogočiti hočemo polet splošnim slovenskim ljudskim težnjam in borbi slovenske mladine za pravice njene mladosti.

I.

V ekonomskem oziru je prišla mladina v zadnjem času v obupno stanje. Beda razsaja med nami kot še nikoli. Mlad človek, ki se mora telesno in duševno razvijati, ki mora rasti, je izpostavljen danes lakoti, bedi. Mezde delavske mladine v fabrikah in revirjih so škandalozno nizke; kmetijska mladina, ki dela doma na malih kmetijah, propada s kmetijami vred; tisti, ki se preživljajo kot poljedelski delavci, živijo pri svoji mezdi od 4 do 8 Din dnevno vse prej kot človeško; vajenci večinoma sploh nimajo mezd; celo med študente in dijake prodira beda. Pri vsem tem se telesno in duševno ne moremo normalno razvijati, temveč propadamo. V industrijskih centrih in revirjih, v Trbovljah, Mariboru, v kočarskih in viničarskih predelih Bele Krajine in Haloz imamo množice mladih ljudi, ki so podhranjeni, da so z dvajsetim letom videti kakor dvanajstletni otroci. V vseh šolah dokazujejo statistike, da so otroci vedno manjši in slabotnejši. Ta položaj se poslabšuje iz dneva v dan. — Zato zahtevamo izboljšanje ekonomskega položaja mladine, ukrepe za odpravljanje neznosne bede in revščine. Mi, mladina, imamo sveto pravico, da smemo rasti kot raste normalen človek, da smemo imeti težo, ki odgovarja določeni starosti, da smemo biti oblečeni kot zahtevajo klimatske prilike.

Druga taka rak rana v življenju današnje mladine je brezposelnost. Mi imamo močne roke in voljo do dela, mi smo se izučili obrti, mi smo doštudirali in imamo diplome in v glavah grmado znanja o medicini, o tehniki, pa stojimo tu ob strani in smo — odveč! Zastonj so naše mišice, zastonj šola, zastonj naše znanje — nas ne potrebujejo. Zato zahtevamo dela za brezposelno mladino, industrijsko, poljedelsko, pomočniško in intelektualno. Dokler pa zaposlitve ni, vsaj zakonito skrb za brezposelne, to se pravi redne denarne podpore, brezplačne kuhinje in stanovanja.

V tesni zvezi z vsem doslej povedanim je vprašanje **zaslužka** delovne mladine. Mezde so sramotno nizke. So fabrike pri nas, kjer zasluži mladina manj kot dinar na uro, pri nas so veleposestniki, ki ne plačujejo poljedelskim delavcem več kot 8 Din na dan, v haloških vinogradih celo 4 Din; vajenci v ogromni večini sploh ne dobivajo mezd, čeprav jim je to zagantirano z zakonom; mlade služkinje zaslužijo 100 do 200 dinarjev mesečno. — Rešitev vprašanja primernega zaslužka je prvi predpogoj za izboljšanje položaja mladine. Zato zahtevamo uvedbo minimalnih mezd za mladino. Pod to najnižjo mezdo ne sme nihče plačevati mladinskega dela. Te minimalne mezde naj se določijo s sodelovanjem mladine.

Neobhodno za razvoj mladega človeka je, da se pri delu ne prenapenja, da ne dela preveč. Pri nas je sicer po zakonu zagantiran osemurni delovni dan. Mi sicer stojimo na stališču (in to nam potrjuje medicina), da je do osemnajstega leta tudi to preveč, vendar si hočemo priboriti najprej to, za kar imamo po zakonu pravico. Kajti so še pri nas fabrike, kjer dela mladina več kot 8 ur, po 10, 12, 14, 16 ur in ki se ne nameravajo pokoriti temu zakonu, ker je kazen, ki jo morajo za prestopke plačati, še zmerom manjša, kot profit od nadurnega dela. Naši vajenci garajo skoro vedno poleg svojega poklicnega dela kot hlapci, svinjske dekle, pestunje, tekači, po dvakrat osem ur na dan. Pri poljedelskih delavcih se ta zakon sploh nikjer ne izvaja; viničarski otroci garajo, kopljejo, škropijo od štirih zjutraj do devetih zvečer. Tudi mlade služkinje od zore do pozne noči. — To mladino ubija, uničuje, ovira rast in razvoj, onemogoča duševni napredek. Zato zahtevamo, da se povsod uvede ob nezmanjšanih mezdah **osemurni delavnik**.

Pri nas v Jugoslaviji imamo krasno socialno zakonodajo. Nek jurist se je izrazil, da je to ena najpopolnejših in najmodernejših socialnih zakonodaj na svetu. Mi imamo krasen zakon o zavarovanju delavcev, še lepši obrtni zakon. Toda vsa ta lepota je ostala doslej le lepota na papirju. Kako je s tem v praksi? Določba o plačevanju vajencev se ne izvaja, določba o nedopustnem odpustu v dobi šest mesecev po učni dobi se ne izvaja, osemurnik se ne izvaja, določba o plačanih nadurah se ne izvaja, določba o zaščiti delavskih zaupnikov se ne izvaja itd. itd. Zato zahtevamo, da se tisti del socialne zakonodaje, ki je v prid mladini, od prve do zadnje točke izvaja kakor določa zakon.

Zemlja je življenjska želja kmečke mladine, ki beži iz rodne grude, ozke in neplodne pod težo dolga in davka v mesto, kjer ji dajo odgonski list. Zemlja je življenjska želja mladih slovenskih viničarjev. Zato zahteva slovenska mladina: razbremenitev zemlje siromašnega slovenskega ljudstva dolga in visokega davka. Razdelitev veleposestniške zemlje tistim, ki na njej delajo v potu svojega obraza in tistim, ki bi jo hoteli obdelovati. Dajte jo odrasčajočim kmečkim fantom!

II.

Kot prvo kulturno zahtevo omenjamo demokratske svoboščine. Terjamo predvsem, da se smemo svobodno združevati v svobodne mladinske organizacije, terjamo, da smemo svobodno pisano in ustno besedo izraziti svoje misli, težnje in pravice. Terjamo svobodo prepričanja. Zato nismo proti nobenemu prepričanju, proti nobeni veri, ampak pravimo: smo za popolno svobodo prepričanja. Vsakdo naj ima svoje prepričanje. To nas ne bo razdruževalo in cepilo, ker so naši interesi, gospodarski, kulturni in nacionalni **skupni**.

Mir je glavni interes slovenskega naroda. Naši očetje so krvaveli in padali na širokih evropskih bojnih poljanah. V naših najnežnejših letih so se vračali pohabljeni, za delo in zaslužek nespособni, duševno in telesno ubiti, nervozni, sebi in rodbini v nadlego. Izgubljali smo svoje rednike in vzgojitelje. Nova vojna bo zahtevala še naše življenje.

A slovenski človek ni krvavel samo na daljnih evropskih frontah, vojna vihra je divjala z vso brutalnostjo v enem najlepših kotov slovenske zemlje. Uničila je narodno bogastvo, raz-

rušila sadove naporenega človeškega dela, oropala strehe množico slovenskih družin.

Zato smo prepričani, da je delo za mir, težnja za sodelovanje z vsemi poborniki svetovnega miru proti vojnemu hujskanju naša človeška in narodna pravica.

Ena bistvenih zahtev slovenske mladine je zahteva po ženski enakopravnosti. Danes je žena zapostavljena v ekonomskem, političnem in moralnem oziru. Delavska žena opravlja tri težka dela: delo v poklicu, materinstvo in gospodinjstvo. Dočim mož le delo v poklicu. To predstavlja za ženo izreden napor in preobremenitev. V poklicu je žena zapostavljena, prednost ima mož. Če je zaposlena, so njene mezde vedno nižje. V srednjih šolah in na univerzah je procent žen mnogo manjši. V moralnem oziru gre ponižanje žene preko vseh mej človeškega dostojanstva. Ekonomska beda sili ženo v prostitucijo. — Zato mi nastopamo proti vsakemu ponižanju in zapostavljanju žene, za popolno žensko enakopravnost.

Še ena pravica pripada mladini: **pravica do izobrazbe**. Danes, v tej bedi, so oropani izobrazbe sinovi in hčere delavcev; malokateri kmet še lahko zmore visoke stroške; tudi srednji sloji vedno težje vzdržujejo svoj studirajoči naraščaj. Statistike kažejo, da se procent dijakov in študentov, ki izvirajo iz teh krogov, vedno manjša. Danes torej **denar** odloča kdo bo studiral. Mi smo pa zato, da naj odloča **spodobnost**. Vsakomur naj bo dana možnost, da poskusi. Da to dosežemo se moramo boriti proti vsem šolninam, vsem različnim taksam in vpisninam.

Posebno sramotno poglavje v današnjem času je popolnoma nedopustno pretepanje in šikaniranje mladine. Mladina fizično slabša, je na milost in nemilost izpostavljena grobem ravnanju starejših. Starši pretepajo deco, mojster in pomočnik vajenca, učitelj učenca. Vse to vpliva, kakor nas uči moderna pedagogika skrajno kvarno na razvoj otroka. Temu ponižanju mladine, temu kvarjenju značaja mladega človeka napovedujemo neizprosno boj.

III.

Popolna narodna enakopravnost Slovencev je predpogoj zdravega razvoja slovenskega gospodarstva in slovenske kulture. Slovenski kmečki fantje in dekleta, mladi delavci in studentje smo za enakopravno razdelitev davka, državnih dobav premoga itd. na vse narode Jugoslavije. Smo za popolno kulturno svobodo vsakega naroda, za enakopravnost pri državnih podporah kulturnim zavodom, za popolno svobodo slovenskega jezika, umetnosti in knjige v slovenski šoli in javnosti.

Smo za:

Pravico, da mladina sama proučuje svoj položaj in sama odloča o svoji usodi.

Pravico, da mladina stvariteljsko posega v razvoj dogodkov, da sodeluje pri izboljšanju neznosnega položaja, v katerega je zašel današnji svet, posebno mladina.

I.

Smo za to, da se nam nudijo predpogoji za normalen telesni in duševni razvoj.

Smo za ukrepe za odpravljanje bede in revščine med mladino, za izboljšanje gospodarskega položaja.

Smo za priskrbo dela ali redne podpore v denarju, hrani in stanovanju brezposelni mladini.

Smo za uvedbo minimalnih mezd mladini,

Smo za izvajanje osemurnega delovnega dne.

Smo za izvajanje socialne zakonodaje.

Smo za razdolžitev in davčno razbremenitev zemlje malih in srednjih kmetov, za razdelitev veleposestniške zemlje revni kmetijski mladini.

II.

Smo za demokratične svoboščine; za svobodo mladinskih organizacij, svobodo prepričanja, govora in tiska.

Smo za mir.

Smo za popolno žensko enakopravnost v vsakem oziru.

Smo za pravico izobrazbe vseh delovnih slojev, smo proti šolninam, vpisninam in taksam.

Smo proti vsakemu ponižanju mladine, proti brutalnemu šikaniranju in pretepanju.

III.

Smo za narodno enakopravnost Slovencev v gospodarskem in kulturnem oziru.

Naše življenje

Vajenci

1. Zakonska zaščita mladih delavcev.

Zakon o zaščiti mladih delavcev odreja: Nočno delo je zabranjeno za žene brez razlike starosti in moškim do 18 leta. Zaposlitev dece pod 14 letom je prepovedano. Vendar je ministrstvo socialne politike z odredbo iz leta 1923. dovolilo izjemno zaposlitev že 13 letnikov. Zakoniti delovni čas je po zakonu o zaščiti delavcev 8 urni delavnik, izjemoma 9 ali 10 urni. V obrti je izjemoma dovoljen tudi 12 urnik. Iz poročil inšpekcije dela pa izhaja, da delajo delavci ponekod celo 16 ur dnevno, da je neki mladostnik podajal opeko od 7 ure zjutraj do polnoči, ter obolel na jetiki! — in take primere zaključuje izjava, da je morala inšpekcija dela dapustiti zaposlitev po 14 letom z namenom, „da ne bi deca od izstopa iz šole pa do 14 leta lenarila.“

2. Položaj vajencev.

Razmerje mojstrov do vajencev je približno tako-le: Mojstri v večini slučajev vajencev ne uče obrti, marveč jih v veliki meri uporabljajo za domača dela (čuvanje otrok, čiščenje hiše, pomivanje posode itd.). Za napake, ki jih napravijo jih pretepanjo. Večina vajencev dobi za časa učenja več batin kot kruha. Pri tem pretepanju sodelujejo mojstri, njih žene, pa tudi pomočniki. Ti tisoči mladostnikov so že v dobi gospodarskega prospeha, t. j. v letih 1920—1930 delali v nezastrižanih okoliščinah. Poročila inšpekcije dela navajajo sledeče, najbolj pogoste nedostatke v obratih: nezadostne zdravstvene in varnostne naprave, čezurno delo, neodgovarjajoči delovni prostori, pomanjkanje odmora, pomanjkanje delovnega reda. Najslabše so razmere (po poročilih) v Skoplju. V Beogradu se v skoro tisoč obratih prostori niti tedensko ne čistijo. Skoro povsod so prostori slabo zračeni (jetika!). Na jugu države so ponekod stranišča kar v delavnicah, slačilnice in umivalnice poznajo le maloštevilna podjetja v Sloveniji. Poročilo dobesedno pravi: „Najbolj žalostno pa je, da se v teh nezračnih in zaprašenih, umazanih prostorih zaposlujejo otroci najbolj nežne konstitucije, ki se na ta način uničujejo.“ Podjetja so se že v dobi prospeha izgovarjala na slabe čase in kratkoma zahtevala, da se vsako nadzorstvo sploh odpravi. Vsled nezadostnih varnostnih naprav se zgodi povprečno na leto (po poročilih inšpekcije, ki ne nadzoruje niti desetine podjetij) 200 smrtnih nesreč, 6000—7000 ljudi pa se pri nesrečah rani. Dejansko gre prva številka v tisoče, druga pa v mnoge desetstisoče.

V takih razmerah delajo danes desetstisoči mladostnih delavcev v državi in ustvarjajo tako bogastvo za druge.

Končno mojstri brez navedbe razloga odpustijo vajence tik pred potekom učne dobe. Nato si poiščejo novega vajenca, ki ga zopet 5 let učne dobe neizprosno izkoriščajo.

Pri vsem tem pa vajenci nimajo pri mojstrih niti svoje sobe, temveč spe v delavnicah, šupah, podstrešjih, hlevih itd. V Ljubljani n. pr. je inšpekcija dela ugotovila, da mnogi pekovski pomočniki spe v delavnicah, po mizah, na katerih se mesi kruh! Vse to je tem strašneje, če pomislimo, da je večina vajencev starih pod 14 let.

V Beogradu je svoj čas anketa Delavske zbornice ugotovila, da je pri 871 vajencih 595 vajencev mlajših od 14 let, med temi je eden star šele 8 let (čevljar), 32 jih je starih 8—10 let, 170 10 do 12 let in 362 12—14 let. 14 let starih je bilo 306!

Kakšne posledice imajo take razmere na rast in razvoj vajencev, nam pove sledeča primerjava:

starost	višina v cm		teža v kg	
	vajencev	dijakov	vajencev	dijakov
14	144,6	153,4	38	45,1
15	149,6	158,9	40,9	48,9
16	150,7	164,6	45	55
17	158	168	49,3	59,9
18	162,3	170,2	55,4	60,4

Podatki so zbrani v Beogradu in kažejo koliko ugodnejši je razvoj dijakov, ki po večini izhajajo iz meščanskih in malomeščanskih rodbin, kot pa razvoj vajencev, ki pripadajo revnejšim slojem.

Zbrali smo nekaj značilnih pojavov, ki nam v jasni luči prikažejo položaj mladostnih delavcev pri nas. Take so bile razmere že v dobi gospodarskega prospeha. Da je danes še neprimerno slabše je gotovo.

Prihodnjič bomo te pojave skušali razložiti pri korenini, to je podati njihove vzroke. Obravnavali bomo vprašanje, zakaj je izkoriščanje delovne sile mladostnikov v današnji družbi splošen pojav, ki ga ne morejo iztrebiti nobeni zakoni.

V. K.

Beseda deklet

Za žensko volilno pravico

20. oktobra so se po vsej državi vršili shodi za žensko volilno pravico. Po drugih mestih je na shodih najživahneje sodelovala ženska mladina. V Ljubljani je bilo ravne te prav malo. Kako to?

Kaj bo mi volilna pravica, si misli mlada delavka, vajenka in študentka. Jaz hočem kruha in boljše življenje, volilno pravico pa naj ima tista gospa, ki nima drugega dela.

Čemu služi volilna pravica? Z volitvami si izbiramo odposlance v parlament, kjer se delajo zakoni, v občinske in druge svete. V vseh teh ustanovah se odločuje o življenju prebivalstva v državi. Ako ni v njih pravih zastopnikov ljudstva, se v teh ustanovah seveda ne bodo delali zakoni v korist ljudstva, se ne bo vodila politika v korist ljudstva. Ako v teh ustanovah ni zastopnic žen, ne bo ničesar storjenega v korist žene in mladine!

Kaj bi ženske v parlamentu lahko storile za delavko v tovarni? Ko pride dekle v tovarno, izrabijo njeno mladost in plačujejo njeno delo, čeprav je navadno prav tako dobro opravljeno kot delo starejših, slabše, samo zato, ker je to žensko in mladostno delo. Prva naloga ženskih zastopnic v parlamentu je, da doseže uzakonitev enakega plačila za žensko in mladostno delo: **enako plačilo za enako delo**. Z zakonom je že prepovedano nočno žensko in mladostno delo, kar se v mnogih industrijah in obrtih krši. Naloga žen v parlamentu bi bila, da pazijo na izvajanje zakonodaje, ki se tiče žene, mladine in otroka.

Obrtniške in trgovske vajenke so izpostavljene od strani mojstrie največjemu izrabljanju. Namesto, da se uče šivanja, perejo in ribajo delavnice ter pospravljajo gospodinji stanovanje. Po končani učni dobi jih čaka brezposelnost ali pa sramotno plačano pomočniško mesto. Žene v parlamentih bi se morale zavzeti za vajenke in mlade pomočnice, boriti se za brezposelno podporo izučnim vajenkam, katerim brezposelnost v najtežjih letih postane marsikdaj usodna.

V šolstvu ženska mladina že nekaj let zama zahteva izpremembo. Ženski mladini se šole zapirajo, zapira se ji dohod v službe, tako, da si šole niti privoščiti ne more. Za sprejem v posa-

mezne zavode se ji postavlja mnogo trše pogoje: letos je bilo sprejetih na učiteljske 10 deklet, ki so morale vse dokazati odliko, od 25 sprejetih fantov pa je ni imel niti eden. Na pošti smejo ženske tvoriti samo 20 % uradnikov s srednješolsko izobrazbo in 10 % z visokošolsko. Temu stanju bi se žene v parlamentih uprle in zahtevale enakopravnost v šolanju za žensko mladino.

Povsod manjka otroških zavetišč, domov za brezposelno mladino, igrišč in sportnih prostorov za delavsko mladino. Žene bi posvečale vso skrb tem napravam.

V naši državi je prepovedan splav iz socialnih ozirov, t. j. splav za žene, ki svojega otroka po porodu ne bi mogle hraniti in vzgajati. Ali niso s to prepovedjo najbolj prizadeta mlada dekleta, delavke, služkinje, vajenke?

Na vseh poljih čaka ženske zastopnice v parlamentih in drugih ustanovah delo za izboljšanje položaja žene in mladine. Zato, ženska mladina, v boj, da izvojuje žensko volilno pravico, da si izvoli zastopnice, ki se bodo borile za izboljšanje tvojega položaja!

D o p i s i

o mladini iz Slovenskih goric

Pri nas v Slov. gor., na kmetih so štirje sloji: viničarji, kočarji, mali in srednji kmetje, ki trpijo pomanjkanje. Prve in druge, deloma tudi tretje izkoriščajo veleposestniki, graščaki, domača in nemška gospoda iz mest. In mladina teh izkoriščancev je najbolj prizadeta. Oglejmo si samo malo njihovo otroško in poznejšo dobo.

Vzgoja viničarske dece je popolnoma zanemarjena; oče in mati, oba morata težko delati ves dan pri svojem gospodarju za „pleh“ to se pravi: za koč, krpo zemlje, zrnje, zabelo, olje, drva; le za vodo ne. Mati gre pogledat k otroku med tem ko ostali delavci južinjajo, obedujejo, drugače pa naj otrok spi (večkrat ga tudi uspavajo z opojnimi pijačami) ali pa se naj dere po mili volji po cele dneve. Ko otrok po dveh, treh, štirih ali petih letih, včasih še pozneje, shodi, ga mati vleče s seboj na delo (navadno jih je več, ki jih vleče za seboj). Pri delu je otrok napoti vsem, posebno pa gospodinji.

Deca ne je pri mizi, temveč pri peči. Če se gospodarjeva in viničarjeva deca spre, ali pa napravijo škodo, je kriva viničarska divjad. Stara dva se ne smeta zavzeti za svojo deca, pač pa jo še pomagati preteptati.

Viničarska deca doma večino leta z odraslimi vred strada, zato se ravno tako veselijo, če smejo iti s starima h kmetu na „delo“, da se spet enkrat do sita najejo. Doma jejo samo enkrat toplo, opoldan in zvečer pa postano, saj so podnevi deca navadno sama doma, zvečer pa je mati pretužena od težkega dela, ali pa se ji ne zdi vredno kuriti za deco, ali pa nima kaj dati v lonec. Jejo trd žrneljski kruh, ki pa ga navadno poznajo samo četrt leta po mlatitvi, ko dobi viničar „mertik“, to se pravi nekaj zrnja za mlatenje. Spi jih po več v eni postelji v slami, ob priliki sem jih videl pet: tri vzdolž, dva počez. Hlovnata tla so vsa zrita od dečjih rok in smrdijo po otroški vodi. Mala okna, mnoga so brez šip, zadelana s cunjami. To je ponavadi edina soba, ki jo ima viničar.

Viničarski otrok ne pohaja redno v šolo. Poleti mora ostati doma za varuha mlajšim, med tem ko so odrasli na delu, pozimi pa je bos in nag; tiste pa, ki so šli v „rejo“, za pastirja, kmetje zadržujejo doma, jim ne dajo časa za učit, češ, pisati in brati se v šoli nauči, drugo pa kmečki človek ne rabi. Predno gredo v šolo, morajo osnažiti hlev in živino, ali pa napasti, večer (popoldan) pa morajo znova pomagati pri vsakem delu. Takega viničarskega otroka k delu vsi priganjajo od gospodarja pa do dekle in mu zmeraj trobijo: „Če boš priden (to se pravi, če bo fejš delal), boš dobil novo obleko (iz cajga), čevlje (iz trde svinjske kože) kolača, cukur, nož...“, da bo šel v nedeljo k maši i. t. d. Tako konča ljudsko šolo s prvim ali drugim ali pa celo s tretjim razredom. Izjem je malo.

Po 14. l. gre viničarska deca služiti težkim kmetom za hlapce in deklet (srednji kmetje garajo sami).

Nekaj viničarske mladine pa ostane pri starih, da skupno hodijo na „tavr“ za „špan“ ali

Vseh poslanih člankov nismo mogli v celoti priložiti. Razlogi leže izven nas.

„pleh“. In če jih gospodar ne rabi, smejo iti grajščaku ali pa gospodi, ki ima tod velike gorice (na leto povprečno po 50 polovnjakov vina ali 15.000 l vina) na dero, brez hrane in pijače. Plačani so dnevno 8 Din. To je njihov edino pravi zaslužek, pa še ta gre v skupno kaso za dnevne potrebe. Nabavijo si lahko k večjemu le eno prazno obleko, katero si delijo vsi, eno nedeljo jo nosi eden, drugo drugi i. t. d.

Kočarska mladina je druga, ki najbolj čuti zatiranje mladosti, ki ima za sabo isto pot kot viničarska mladina, saj tudi ti ne morejo po človeško živeti od bajte in koščka zemlje, ravno tako služijo za hlapce in dekle, hodijo na dero h gospodi, kmetu odsluževat zemljo, drva, listje in drugo.

Malokmečka in srednje kmečka mladina je tretja, kateri niso izpolnjene mladostne težnje. Ti garajo cele dneve s svojimi starši na domačih posestvih. Starši jih ne morejo oblačiti, ker pičli dohodki gredo za dačo, zavarovanje, stare dolgove od prevzetja grunta, popravila in dnevne potrebe. Zato si ta mladina išče zaslužka drugod, največ na deri, tako da gospoda razpolaga s prekomernim številom delovnih moči.

Vsa ta mladina si želi drugega poklica, samo kmečkega ne, toda slabe razmere in okoliščine jim ne dopuščajo drugega poklica.

Kočarski fant.

Gimnazija

Zdaj hodim že sedmo leto v gimnazijo, vendar z vsakim letom mi šola manj ustreza in manj nudi. Brez ozira na gmotno neenakost med nami v razredu in na vse, kar izvira iz nje, sem nezadovoljen in prizadet radi načina šolanja in učne snovi, ki jo obravnavamo.

Način šolanja je pri nas tak, da profesorji uro za uro razlagajo, govorijo in potem sprašujejo za red. Mi smo pri tem čisto pasivni, vreče, ki se morajo polniti z nekim znanjem. Jasno je, da radi tega naše zanimanje za predmete pada; kajti nas zanima predvsem to, pri čemer moremo aktivno sodelovati, kjer pride do izraza naša osebnost in kjer se morejo razvijati naše sposobnosti. Mislim, da bi poleg profesorjev morali predavati in debatirati tudi dijaki. Vem za slučaje z gimnazij, kjer se je to izvrstno obneslo. Kak sposobnejši dijak je obdelal neko vprašanje,

predaval o njem in profesor je bil — poslušalec, — Prav tako vem za slučaje ko so se dijaki sami javljali kadar so se hoteli in jih je potem profesor spraševal čez vso snov. S tem je odpadlo „lovenje“ in špekulantstvo, dijaku pa se je nudila možnost, da se je načrtno in temeljito pripravil za ta ali oni predmet. — Ta dva primera kažeta, da je ena izmed najnujnejših zahtev srednješolske mladine z ozirom na način šolanja, zahteva po aktivnem sodelovanju mladine in profesorja, zahteva po demokraciji v šoli. Mi nismo in nočemo biti prazne vreče in mrtve številke temveč smo in hočemo biti v šoli enakopravni in aktivni; hočemo imeti možnost popolnega svobodnega razvoja mlade osebnosti.

Najobičajnejši ugovor proti demokraciji v razredu so trditve, češ, da smo mladina, vihrava in nesposobna za vsako resno delo. Res je, da če se nas smatra za prazne vreče in se tako postopa z nami, potem moramo prazne vreče postati. Če pa se v nas upošteva naša osebnost, če se nas pritegne k važnemu in zanimivemu delu, potem ne bomo mi saboterji šole in dela temveč resni iniciativni delavci. V nas je toliko volje in idealizma šolati se, študirati življenje in naravo, boriti se proti bedi in zaostalosti!

Zdaj sem se že dotaknil drugega problema naše šole, to je problema učne snovi. Mi se v šoli učimo latinskih besed, zgodovinskih letnic, pesmi na pamet, višine gor itd. Mi moramo vedeti, kdaj je vladal ogrski cesar Sigismund, kje in kdaj so se prikazali Turki v naše kraje, kdaj se rabi konsektivni in kdaj finalni ut, kake pesmice je pisal Gregorčič itd. Mi se moramo učiti vsega, samo tega ne, kar nas zanima, kar je v nas nerešeno in kar nas muči. Večino stvari, ki se jih učimo, se učimo radi golih redov. Prirodoslovja se ne učimo na praksi, temveč večinoma iz knjig; po večini šol riše profesor kemije pozikuse na tablo mesto da bi jih pokazal na praksi. Jasno je, da taka neživljenska šola in suh

Šahovsko rubriko smo morali radi pomanjkanja prostora izpustiti.

način obravnavanja predmetov ne more drugega kot odbijati. Mladina si išče torišče svojega dela drugod. Med mladino, med njeno duševnostjo, njenim interesom in med šolo zija prepad. Tu šola, redi, eksistenca — tam interes, osebni problemi, radost.

Odtod moje nezadovoljstvo s šolo, odtod prepad med mladino in njo. Jasno je, da je še nešteto drugih stvari, ki so vplivale na to nerazpoloženje, toda to sta dve, ki sta plod neupoštevanja demokracije in življenja v šoli.

Sedmošolec.

Mladina drugod

Ameriški dijaki proti vojni.

V zadnjem času se kaže v ameriški javnosti, posebno pa med ameriško mladino, močno protivojno gibanje. Zavedajo se, da je vojna z vsemi svojimi strahotami blizu. Te dni so ameriški visokošolci priredili velike protivojne manifestacije istočasno na 150 univerzah in visokih šolah. V določenem momentu so vsi dijaki stopili v majhen štrajk in odšli iz učilnic za eno uro. Med tem časom so dijaki nastopali s protivojnimi govori. V tej manifestaciji je letos sodelovalo 150 tisoč dijakov, medtem ko lani samo 25 tisoč.

Brezposelnost mladine.

Mednarodni urad dela ceni, da je od 25 milijonov brezposelnih okrog 7 milijonov mladine, stare izpod 25 let.

V Nemčiji je bilo junija 1933 od vseh brezposelnih 26,1 % mladine, junija 1934 pa je ta odstotek padel na 18,8 %, kar je posledica ustanavljanja „delavskih taborišč“, v katere zapirajo mladino in jo potem brišejo s seznama brezposelnih.

V USA je bilo aprila 1930 27,6 % brezposelnih, starih od 15—24 leta. V fašistični Italiji pa znaša ta odstotek celih 41,5 %. Večino te brezposelne mladine bodo poslali nad Abesince. V Švedski je znašal odstotek brezposelne mladine l. 1933. celih 35,7 %, v Švici 15 %, v Čehoslovaški pa 22,8 %.

Dijaki pomagajo stavkujočim.

Ob priliki kongresa naprednih dijakov v Pragi je obiskala posebna dijaška delegacija tvrdko Goldstein, v kateri so delavci stavkali, da bi se na licu mesta prepričala o položaju delavstva. Delegacija je spoznala, da so delavske zahteve upravičene, nakar so vsi napredni dijaki poslali tvrdki Goldstein pismo, v katerem so izrazili svojo solidarnost s stavkujočimi in rekli, da bodo delavstvu v njegovi borbi pomagali finančno in moralno.

Matere ne pustijo sinovom na vojno.

„Daily Herald“ poroča, da je v Genovi skupina mater poskusila vdreti v vojašnico, kjer so bili njihovi sinovi-vojaki, ki jih je vlada hotela poslati v Abesinijo. Policija je s silo zaustavila

žene in jih več zaprla. Do teh demonstracij je prišlo, ker se je zvedelo, kako umirajo italijanski vojaki v Abesiniji od žeje in raznih bolezni.

Romain Roland.

Eden najboljših sodobnih književnikov, Romain Roland, je bil te dni izbran za predsednika Mednarodnega odbora proti vojni in fašizmu („Politika“).

Težek položaj francoske mladine.

Bivši francoski ministrski predsednik Joseph Caillaux je napisal v listu „Depeche de Toulouse“ članek, v katerem se bavi s tragičnim položajem francoske univerzitetne mladine. On pravi med drugim sledeče:

„Usoda mladih intelektualcev je še obupnejša od usode mladih delavcev. Doktorji prava delajo kot trgovski pomočniki za 300 frankov (900 Din) mesečne plače v veletrgovinah. Inženjerji so lahko zadovoljni, če lahko delajo kot poljedelski delavci za časa žetve. Bodoči profesorji sortirajo pisma v poštnih vozovih. Vzlic temu pa so ti intelektualci srečni proti onim, ki so obsojeni na čakanje z diplomami v žepu. Njihov materialni položaj vsaj malo izboljšujejo bolnice, sanatorije in druge ustanove, toda pritisk tega obupnega položaja na njihovo duševnost razume redko kdo. Bojim se, da bo velik del teh duševno brezposelnih izgubil vsako navdušenje in vsako življenjsko silo...“

Slovenski fantje v Afriki.

Istra z dne 25. oktobra poroča, da je med mrtvimi in ranjenimi v italijansko-abesinski vojni mnogo slovenskih fantov. Med njimi se širijo tudi strašne nalezljive bolezni. Znani so slučaji gobavosti. Nek fant, po imenu Penko iz Rateče-Vega Brda piše svoji materi: „Živ sem, a za vas toliko kot mrtev. Nahajam se namreč v bolnici, bolan na gobavosti. Nekaj gob mi ozdravijo, a vedno se mi jih še enkrat toliko pojavi. Radi tega so se zdravniki zdaj odločili, da me pošljejo v poseben izoliran kraj za gobavce; tam bo zgnil pri živem telesu.“

70.000 otrok umre letno v Franciji

radi pomanjkljive oskrbe. Ta številka nazorno kaže, v kakšnih razmerah živi francosko ljudstvo.

Mlada umetnost

„Mlada pota“ in mladi pisatelji

Že od nekaj slovenski fantje „pisali“ in pesnili. Največje osebnosti iz slovenske zgodovine so prav pesniki in pisatelji kakor Prešeren, Levstik, Aškerc, Cankar in drugi. Pisateljstvo je bilo edino področje, kjer se je slovenski človek — pa naj je izšel iz kmečkih, proletarskih ali malomeščanskih vrst — mogel sprostiti, pokazati svoje najboljše sile in sposobnosti; edino v pisani besedi mu je bilo mogoče prikazati svoje življenje, svoje boje in svoje takrat še nedosegljive ideale. Pisateljstvo je bilo edino področje, kjer je slovenski narod prišel do svoje iskrene odkrite besede, kjer je slovenski narod prišel do „svoje podobe“. In zaradi tega je posebno važna naloga „Mladih pot“, ki hočejo biti zrcalo in kladivo življenja in borb slovenske mladine, da posvečajo čim večjo pažnjo mladim slovenskim pesnikom in pisateljem.

Danes so naše mlade pisateljske sile raztepene, nimajo nobenega svojega glasila. Zato je prva naloga „Mladih pot“, da te sile zberejo, združijo in jim dajo prostora na svojih straneh. Današnji težki časi stavijo slovenski mladini posebno važne naloge, ki jih ni imela mladina pred nami in katere so nesposobne rešiti stare generacije. Zato je potrebno, da ima sodobna slovenska mladina svoje glasilo, da okrog tega glasila strne vse svoje sile, torej tudi enega izmed svojih najboljših sestavnih delov — mlade pesnike in pisatelje. Pozivamo vse, ki pišemo, pa naj smo študentje,

mladi delavci, vajenci in kmečki fantje, da pošljemo svoje literarne proizvode v svoje glasilo „Mlada pota“.

Druga naloga „Mladih pot“ je, da dado vzpodbude tovarišem, ki še niso pisali, da primejo za pero, opišejo svoje življenje, svoje borbe in svoje nade v boljšo bodočnost. Čim bolj razširijo krog mladih pisateljev, vzdramiti še speče mlade sile po delavnica obrtnikov, rudnikih, poljih, razredih in fabrikah, — to je druga naloga „Mladih pot“ na pisateljskem področju.

Naša tretja naloga pa je, da svoje strnjene, ojačene in osvežene sile — šolamo, izobrazujemo in boljšamo v medsebojni tekmi. Uredništvo „Mladih pot“ bo marsikomu pismeno odgovorilo in ocenilo njegova dela, če mu jih ne bo moglo priobčiti.

Zdaj se bomo v nekaj besedah še dotaknili vprašanja, kaj in kako naj pišemo. Pišimo o svojem življenju, svojih bojih doma, v šoli, o bojih za obstanek, za razvedrilo... Pišimo o življenju, delu, bojih, porazih, uspehih in nadah svojih staršev, delavstva, kmetov, obrtnikov! Pojdimo med delovno ljudstvo, oglejmo si njegovo življenje, študirajmo ga in opišimo ga! Vse, kar napišemo, naj bo napisano iskreno, resnično, brez laži in olepšavanja, vendar v lepi, umetniški obliki. Vse, kar napišemo, pa mora biti tudi važno, aktualno.

Zaključek iz razvijanih misli je jasen: „Mlada pota“ imajo namen postati tudi žarišče mladih slovenskih pisateljev; dalje hočejo pomagati pri odkrivanju novih skritih talentov, dati jim prve spodbude in šole na njihovi začetni prvi poti. Zato naj ne bo nobenega mladega skritega pesnika ali pisatelja, ki ne bi pisal v „Mlada pota.“

Maribor v jeseni

V jeseni je Maribor najlepši. Ni več toliko prahu in tiste vročine, ki se odbija od razjedjenih pločnikov.

Pohorje se zliva v nešteto barv in vedno bolj prevladuje rjava. V parku se lovi listje med drevjem, pada na tla, uvelo, ko je dobilo najlepše barve. In proti Kamnici, proti sv. Petru, Limbušu — povsod trta in jablane, jablane...

Tako bi nadaljeval to črtico, če bi jo napisal radi črtice same in kvečjemu še sebi v kratak čas. In bi govoril o srečni deželi, kjer je vsak košček zemlje obdelan in rodi. O deželi, kjer bivajo veseli ljudje in se ori fantovska pesem skozi polja in se dekleta smejo.

Toda jaz pišem za ljudi. Za vse, ki gledajo življenje z drugimi očmi in jim ni mar pesem o deželi, kjer stoji na vsakem hriščku bela cerkva in jim ni za tolažbo in pobožne želje.

Naš Maribor je središče štajerske. Pravijo, da kulturno središče. Toda prej je središče ljudske boli.

Jesen je. Hladno postaja. Kmalu ne bo več dela na kmetih, ne bo več sadja ob cestah in nič več sonca, le dež in mraz...

Ceste so polne. Iz Slovenskih goric, iz Dravskega polja, s Kozjaka, Pohorja in Haloz, vse sili v mesto. Kmet sedi ves dan na trgu in prosi: „Kupite, kupite! Jabolka, osem, deset za dinar, kupite!“

Ceste so polne. Brezposelni, berači, vse sili v mesto.

*

Narahlo je potrkalo na vrata. Toda ko sem pogledal skozi steklo, nisem videl nikogar. Šele ko sem odprl vrata, sem zagledal fantička, ki je plaho gledal izpod strgane dijaške kape, ki jo je bogve kje pobral, in je sklenil roke:

„Prosim malo kruha!“ Rekel sem mu, naj vstopi. Povedal je, da je iz Kungote in je hodil tri ure v mesto. Da so ga mati poslali. Viničarka je. Očeta ni več, otroci pa so trije. Mati zasluži po tri dinarje na dan... Danes si star sedem let, čez deset let jih boš sedemnajst. In takrat bodo prišli orožniki póte in te bodo uklenili in odpeljali. Kajti potepuh boš, razbojnik, mogoče celo upornik in ljudje bodo kazali s prstom za tabo. Nobeden pa ne bo vprašal, zakaj si to storil in kdo je kriv. —

Potrkalo je spet na vrata. (Stanujem namreč na glavni cesti malo iz mesta, kjer se beračem ni več treba bati stražnikov.) Ko je to pot potrkalo, je bil večer. Mrzel jesenski večer. Pred vrati je stal mož in prosil malo toplega in če bi smel kam sest. Ves dan že hodi, ves dan še ni nič jedel. Prišel je iz Avstrije v domovino, ker je upal, da bo tu dobil delo in kruh... Prijatelj stari, zate je še posebno hudo. Preslab si, da bi se boril. Še to zimo boš mogoče na cesti ali na seniku zmrznil. —

Kultura

Tri premijere v ljubljanski drami

Pričetek letošnje sezone kaže v splošnem več teatarske naprednosti in kulturnega poguma ko prejšnja leta, saj priča o tem nad vse živahni odziv pri občinstvu, ki že dolgo in tako pozorno in — rekel bi skoraj — naivno sledilo vsaki kretnji in besedi na odru, še več: sodelovalo celo pri samem razpletu fabule nekaterih iger. Ta živ, tesni stik med odrom in gledalci — najboljši znak za zdrav teatarski razvoj — ni le prijetno presenetil najrazličnejše recenzente ter ljubosumno ogorčil kulturno reakcionarne kroge, marveč razvelj je zlasti mladino, ki ima za te pojave pač najzanesljivejši posluš.

Kratek pregled prvih predstav kaže torej v splošnem pozitiven rezultat:

Sofoklejev Edip (Prepesnitev: H. v. Hofmannsthal, slovenska priredba: Fran Albrecht, režiser: Osip Šest) spada po svoji tematiki in umetniški kvaliteti veliki dramatik, marveč nas še danes pretresajo zaradi svoje človeške elemetarnosti. Puškinov Kameniti gost (Prevod: Josip Vidmar, režiser: Osip Šest) sicer ne sodi hkratu z Edipom na isti večer, vendar pa je sam po sebi prav tako živa priča za pozitivne vrednote preteklosti. Jožeta Kranjca Direktor Čampa (Režiser: Milan Skrbinšek) je doživel najživahnejši odrski krst zadnjih let ter si pridobil zlasti mladino (čeprav so mladini prepovedali obisk). Za ta uspeh se mora avtor zahvaliti živi, aktualni vsebini svoje drame in svojemu simpatičnemu temperamentu, ki nas odškoduje za marsikatero miselno naivnost. Najboljša poteza letošnje repertoarne politike pa je Škvarkinovo Tuje dete, komedija iz sodobnega ruskega življenja (Režiser in scenograf: inž. arh. Bojan Stupica). Ta avtor je zlasti dober dramatik in pravičen psiholog. Mimo tega so tudi režija in inscenacija in način igranja tako sveži in novi, da jim bo še usojen dolg uspeh. V tej komediji smo videli torej dobrega avtorja, zanimiv kos sodobnega življenja in dva nova igralca: go. Severjevo in g. Stupico, ki sta si s tem nastopom nedvomno pridobila prve prijatelje.

K.

Šport

Olimpijada v Nemčiji.

Olimpijski zvon kliče na olimpijado v Berlinu l. 1936. mladino vsega sveta. Tej prireditvi je posvetila nemška vlada največjo pozornost in pokroviteljstvo nad njo je prevzel sam Führer Adolf Hitler. To je pa popolnoma razumljivo, ker je olimpijada mednarodna prireditev in je

dana sedaj nemški vladi sijajna prilika, da izrabi sportno manifestacijo v politično propagandne svrhe, da reši svoj prestiž v inozemstvu.

Zato so se že v mnogih državah oglasili državniki, vlade, sportni savezi, javni sportni delavci in aktivni sportniki proti udeležbi na berlinski olimpijadi. V Franciji in Ameriki se vrši ta pokret v masah, švicarska vlada pa se je že odločila, da svojim sportnikom za udeležbo na tej prireditvi ne odobri kredita. Vsi, ki so proti udeležbi na olimpijadi v Nemčiji, formulirajo svoj odpor takole: „Organizacijo sportne prireditve, katere glavni cilj je zblizanje med narodi, je nemogoče izvesti v državi, katere oficijelna ideologija sloni na doktrini neenakopravnosti narodov in ras. Če ni enakopravnosti, potem tudi ni zblizanja. Superiornost enega naroda nad drugim pomeni pravico superiornega, da vlada inferiornemu.“

Olimpijski zvon pa kliče mladino vseh narodov sveta, kliče žide, Zamorce, Slované. Če bi se udeležili olimpijade tudi židje, s kakšnim čuvstvom naj bi prisostvovali po vseh židovskih pogromih in družabnih odredbah v Nemčiji. Oni se je ne bodo udeležili in vendar so oni samo drobec napram onim sportnikom, ki so začeli danes sloveti kot najboljši sportniki sveta in ki so zastopniki 190 milijonov prebivalcev ogromne zemeljske površine Sovjetske Unije. Iz razumljivih razlogov se te prireditve oni ne bodo udeležili. Udeležili se je bodo pa drugi narodi, vendar ne toliko radi pomanjkanja ponosa, kot radi nevednosti. Na primer Zamorci. Istočasno ko postaja Zamorec Joe Louis s knock outom svetovni mojster v boksu in ko drugi Zamorec preteče progo 100 m s fantastično brzino skoro 10 m na sekundo, istočasno linčajo njune rojake radi manjvrednosti njihove rase. In istočasno ko spolno pohablajo poljske otroke, da ne bi kvarili čiste krvi nemške rase, istočasno se Poljaki pripravljajo na olimpijado in zbirajo denarna sredstva. In potem židovski pogromi in fašistične ideologije, ki vzgajajo svoje pripadnike v ozkem patriotizmu, da ljubijo le svojo domovino, vse druge pa sovražijo. Mi sportniki vsega sveta pa smo si bratje in ljubimo vse enako, pa najsi so to Madjari, Nemci, Italijani, Abesinci ali Hrvatje. Vemo pa, da danes še ni prišel čas, da bi se svetovnih sportnih iger udeležili vsi sportniki sveta z veselimi srcem. V teh srcih tiči danes mržnja, ki izvira iz neenakopravnosti in s to mržnjo bodo prišli nekateri tudi na olimpijado. Zato ne bo bratstva in plemenitega tekmovanja, ki je cilj take prireditve.

Slovani smo napram Nemcem po njihovem izrazito inferiorni (manjvredni) narodi. Zato udeležitev jugoslovenskih sportnikov na olimpijadi ni samo interna stvar naših sportnih savezov, ampak stvar, ki zadeva vso našo javnost.

Zato naj vsa naša javnost, ki ceni svoj narodni ponos, sledi geslu, ki so ga razširili časopisi že po vsej Srbiji in Hrvatski, namreč: „Niti ene pare in niti enega človeka za berlinsko olimpijado.“

Robert Kump.

Potrkalo je dekle. Močna, lepa, kmetsko oblečena. Ko sem odprl, je zbežala. Soseba mi je povedala, da je to dekle pri njej prosilo jesti. Izgleda, kakor da bi bila pijana ali neumna. Najbrže je prišla v mesto iskat službo, pa je našla vse kaj drugega in se je zato zblala mene, mladega moškega.

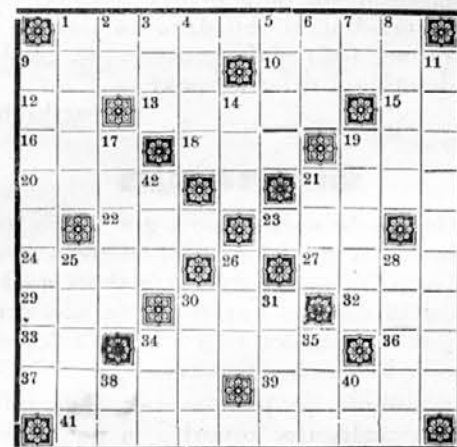
*

Tako je mesto v jeseni. Če si sit in slep, se ti zdi park lep. Pohorje lepo, vinogradi in sadovnjaki lepi. Toda mesto v jeseni ima tudi drug obraz. Obraz šolarja, ki bos berači od hiše do hiše, obraz starca, ki prosi toplega mleka, obraz dekleta, ki se je zgubilo v mestu.

Sedaj se mi ne zdi nič več važno in zanimivo, da stoji na vsakem hriščku kapela. Sonce je le še toliko vredno kolikor greje. Da bi pa še kdaj sanjari o pomladnih nočeh in zvezdah? Saj niti zelenega Pohorja ni več, ne pisanega listja v jeseni, ne več lepih Slovenskih goric.

Cvetko Zafornik

Križanka

Vodoravno: 1. Glasilo slovenske mladine, 9. japonski fašistični voditelj, 10. mongolski narod, ki je v srednjem veku vpadel v naše kraje, 12. vstavi be, 13. nihanje morja, 15. kratica, 16. števnik, 18. podzemeljska žival, 19. pomožni glagol, 20. fabrika čokolade, 21. vojaški svet, 22. osebni zaimek, 23. za kar se mora danes mladina v prvi vrsti boriti, 24. žensko ime, 27. kip, 29. vstavi ika, 30. žival, 32. pregrada za vodo, 33. vstavi js, 34. srbska revija, 36. vstavi ib, 37. postane mlad človek, če piše v „Mlada Pota“, 39. največji sovražnik mladine, ki jo preti ugonobiti, 41. kakšne mezde zahteva napredna mladina?

Navpično: 1. riba, 2. vstavi la, 3. veznik, 4. sportna priprava, 5. slkepajo države med seboj, 6. srbski kazalni zaimek, 7. kazalni zaimek, 8. duh (tujka), 9. slovenskih fantov grob... 11. ena najvažnejših kulturnih pravic vse mladine, 14. doba, 17. električni pol pri elektrolizi, 19. nekaj kar je lahko suženj človeka, lahko pa je tudi človek njegov suženj, 21. vstavi šis, 25. sveto abesinsko mesto, okoli katerega se vrše hudi boji, 26. srbski časopis, 28. nemški progresivni pesnik, 30. italijansko primorsko mesto, ki so ga močno utrdili pred napadi iz zraka, 31. nekaj kar bi lahko delovno ljudstvo uživalo, pa ne more, ker mečejo v Braziliji v morje, 34. reka v Rusiji, 35. nekaj, kar bi se silno pocenilo, če ne bi bilo državni monopol, 38. osebni zaimek, 40. vstavi jn, 42. žensko ime.

Nagrada. Pravilne rešitve pošljite na uredništvo „Mladih Poti“. Trije izžrebani bodo dobivali list celoletno brezplačno.

Pozor!

To številko smo poslali:

1. Vsem stalnim naročnikom. Tisti, ki še niso poravnali naročnine, naj to **nemudoma napravijo**, saj je naročnina zelo majhna.

2. Mnogim na ogled. Naslove smo dobili od naših prijateljev. Kdor lista ne namerava naročiti, ga naj **takoj vrne**. Kdor pa želi postati naročnik, naj po priloženi položnici nakaže naročnino.

3. Nekaterim, ki jih smatramo za tako po-zrtvovalne **po več izvodov**. Vse te kolporterje prosimo, da takoj, ko številko razprodajo, nakažejo znesek po položnici. Kdor ne bi prihodnjic želel istega števila izvodov, bodisi, da jih ima preveč in jih ne more razprodati, ali pa jih ima premalo, nam naj to sporoči. Denar naj pošljejo najkasneje 10 dni po prejemu lista.

Zavedajte se, da list nima nikakih podpor. Vzdrževala ga bo vestna in redna kolportaza in naročniki. Zato opravi čimprej dolžnost do svojega lista in nakaži naročnino.

Pridobivajte novih naročnikov!

Javljajte se za kolporterje!

Pošljite nam naslove svojih znancev, da jim pošljemo list na ogled!

Ustanovljajte dopisniške in razpečevalne odbore!

UPRAVA,

Berite in razširjajte list

„MLADA POTA“